

"Laundromatul rusesc" – schema de spălare a 70 miliarde dolari facilitată de elitele politice din Moldova

Autori: Sergiu Tofilat, Comunitatea WatchDog.MD
Veaceslav Negruta, Transparency International - Moldova

Abrevieri

BNM	Banca Națională a Moldovei
CNA	Centrul Național Anticorupție
CSB	Combaterea spălării banilor
CSM	Consiliul Superior al Magistraturii
CSS	Consiliul Suprem de Securitate
SPCSB	Serviciul pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor

Sumar executiv

În anul 2014 opinia publică mondială a fost șocată de cea mai mare schemă de spălare de bani din Europa de Est descoperită vreodată, publicată de jurnaliștii de investigație de la OCCRP și numită "Laundromatul rusesc"¹. Pe parcursul anilor 2010-2014 miliarde de dolari americani de la băncile rusești au fost spălați prin intermediul instanțelor și băncilor din Republica Moldova, folosind hotărâri judecătorești ilegale privind datoriile false. Fondurile "curățate" au fost transferate în continuare către un grup de societăți de tip off-shore care au conturi în băncile occidentale. Deși ofițerii de investigații din Moldova pretind că au depistat spălarea a 20 de miliarde de dolari de proveniență suspectă, dovezile disponibile public demonstrează că suma reală a fondurilor spălate a constituit 70 de miliarde de dolari. Deocamdată nici o persoană din cadrul autorităților de supraveghere și de urmărire penală din Moldova nu a fost condamnată. Dimpotrivă, mai multe persoane responsabile au fost recent promovate la Curtea Constituțională. Această cercetare rezumă argumentele privind modul în care autoritățile de supraveghere și de urmărire penală, subordonate elitelor politice, au ignorat cu bună știință activitățile suspecte, în timp ce Parlamentul și Curtea Constituțională au aprobat modificări legislative și decizii pentru a facilita schema de spălare a banilor.

1. Cum au fost transferați banii din Rusia în Moldova și mai departe

Banii ruși spălați ar putea proveni din împrumuturi bancare frauduloase, achiziții fictive legate de contracte guvernamentale, deturnare de fonduri din trezoreria Federației Ruse, evaziune fiscală și contrabandă. În scopul transferării fondurilor din Rusia, autorii au deschis cel puțin 21 de companii off-shore, înființate în Regatul Unit al Marii Britanii, Cipru și Noua Zeelandă. Schema a funcționat după cum urmează: Compania off-shore A a emis un bilet la ordin către Compania off-shore B, fără a transfera bani reali². Biletul la ordin era avizat de companiile rusești care intenționau să spele fondurile, creând astfel o datorie falsă. Același bilet la ordin a fost, de asemenea, avizat de un cetățean moldovean, a cărui identitate fusese furată de făptași. Folosind această schemă ingenioasă cu bilete la ordin, organizatorii au solicitat rambursarea datoriilor false în instanțele judecătorești din Moldova. Deoarece datoria nu a fost contestată de

¹ OCCRP, The Russian Laundromat, Aug 2014, disponibil la

<https://www.reportingproject.net/therussianlaundromat/russian-laundromat.php>

² Copie a biletului la ordin, disponibil la <https://www.documentcloud.org/documents/3520227-PROMISSORY-NOTES>

niciuna dintre părți, ordonanțele judecătorești au fost pronunțate fără convocarea părților în termen de 5 zile de la depunerea cererii de creanță. În baza acestor ordonanțe judecătorești ilegale, companiile rusești au transferat banii către băncile din Moldova, în numele unui executor judecătoresc numit de instanța judecătorească. Ulterior, cea mai mare parte din fondurile spălate a fost transferată în continuare către Trasta Komerbanka din Letonia, în interiorul UE. Tranzacțiile ulterioare de la o bancă comercială dintr-un stat membru al UE nu au trezit suspiciunea altor bănci occidentale. Banii au ajuns la 5140 de companii din 96 de țări, după cum afirmă jurnaliștii OCCRP³.

Schema ingenioasă a permis infractorilor să atingă mai multe scopuri: (i) să spele activele obținute fraudulos; (ii) să transfere fondurile către băncile occidentale și să le pună în circulație legală și (iii) să evite problemele juridice legate de repatrierea banilor în Federația Rusă prin emiterea de ordonanțe judecătorești pronunțate de instanțele din Moldova.

Printre beneficiarii sumelor enorme din spatele "spălătoriei rusești" se numără Alexey Krapivin, fiul unui asociat decedat al lui Vladimir Iakunin - fostul președinte al Căilor Ferate Ruse. Între 2011 și 2014, firmele controlate de Krapivin au primit cel puțin 277 de milioane de dolari din "Laundromat", afirmă reporterii OCCRP⁴. Doar în anii 2012 și 2013, companiile controlate de familia Krapivin și partenerii săi au câștigat contracte de licitație în valoare de 120 miliarde de ruble (aproape 3,7 miliarde de dolari) de la Căile Ferate Ruse, care sunt întreprinderi de stat⁵.

Un alt beneficiar al banilor din "Laundromat" este un "bancher dubios" din Moldova, Ilan Shor. Între 2011 și 2013, companiile sale au primit aproximativ 22 de milioane de dolari de la companiile fantomă implicate în "spălătoria rusă"⁶. Shor a fost condamnat pentru rolul său în fraudă bancară din Moldova în valoare de 1 miliard de dolari în 2017, dar este în așteptarea deciziei de apel. Firma de investigații corporative Kroll a declarat în raportul său prezentat Băncii Naționale a Moldovei (BNM) că "Shor este unul dintre, dacă nu singurul beneficiar" al furtului de un miliard de dolari⁷. Cu toate acestea, având în vedere valoarea imensă a fraudei (13% din PIB), este imposibil ca Shor să fi comis fraudă fără a avea protecția autorităților de supraveghere și de urmărire penală, subordonate elitelor politice.

Schema Laundromatului a implicat cel puțin o bancă din Moldova (Moldindconbank, controlată de Veaceslav Platon) și cel puțin 19 bănci rusești. Una dintre ele a fost Russkii Zemelnyi Bank

³ OCCRP, The Russian Laundromat Exposed, Martie 2017, *disponibil la*

<https://www.occrp.org/en/laundromat/the-russian-laundromat-exposed/>

⁴ OCCRP, The Russian Laundromat Superusers Revealed, Martie 2017, *disponibil la*

<https://www.occrp.org/en/laundromat/the-russian-laundromat-superusers-revealed/>

⁵ OCCRP, Wringing Profits from the Russian Railways, Apr 2016, *disponibil la*

<https://www.occrp.org/en/panamapapers/wringing-profits-from-the-russian-railways/>

⁶ RISE Moldova, #LAUNDROMAT: Two huge scams. One Moldovan businessman, Mar 2017, *disponibil la*

<https://www.rise.md/english/laundromat-two-huge-scams-one-moldovan-businessman/>

⁷ Sumar al raportului Kroll II, Dec. 2017, *disponibil la* <https://bnm.md/en/content/nbm-published-detailed-summary-second-investigation-report-kroll-and-steptoe-johnson>

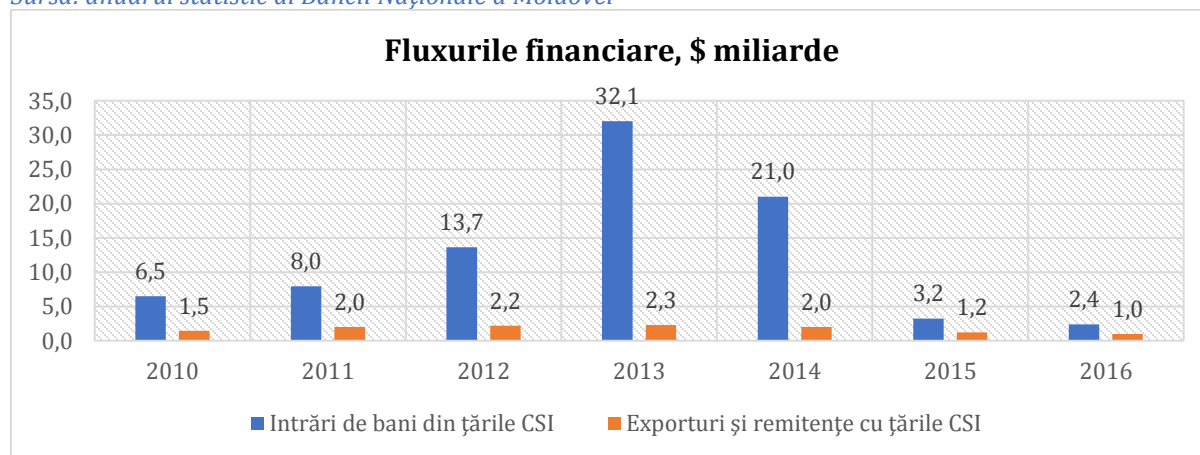
(RZB), care ar fi spălat 9,7 miliarde de dolari⁸. RZB a fost controlată de un "bancher de umbră", Alexander Grigoriev, care a fost arestat de ofițerii FSB în octombrie 2015 pentru presupusele spălări de 46 de miliarde de dolari prin instituțiile financiare din Moldova și țările baltice⁹. Până în 2014, printre membrii consiliului de supraveghere al RZB se număra Igor Putin, vărul președintelui rus¹⁰. Igor Putin a fost, de asemenea, membru al consiliului de administrație al Promsberbank, o altă bancă rusă controlată de Grigoriev. Potrivit unui raport al unui fost angajat bancar, Promsberbank a fost implicat în scandalul financiar în care a fost implicată Danske Bank¹¹.

2. În perioada 2010-2014 în Moldova s-au spălat aproape 70 de miliarde de dolari

Rapoartele statistice indică o creștere a volumului de transferuri din țările CSI (foste sovietice) în băncile moldovenești în perioada 2010-2014. Intrările totale au constituit 80 de miliarde de dolari (94,4% provenind din Rusia¹²) și au depășit semnificativ fluxurile financiare din activitățile economice reale, cum ar fi exporturile și remitențele personale, în valoare totală de 9 miliarde de dolari. Analiza comparativă a acestor indicatori este expusă în tabelul de mai jos:

Figura 1: transferurile și activitatea economică reală cu țările CSI, \$ miliarde.

Sursa: anuarul statistic al Băncii Naționale a Moldovei¹³

Investițiile străine directe și împrumuturile externe nu au fost luate în considerare, având în vedere valoarea lor mult mai scăzută. De exemplu, în perioada 2010-2014 volumul investițiilor

⁸ The Guardian, "The Global Laundromat: how did it work and who benefited?", Mar 2017, disponibil la <https://www.theguardian.com/world/2017/mar/20/the-global-laundromat-how-did-it-work-and-who-benefited>

⁹ OCCRP, Russia: 'Billion Dollar Laundromat Chief' Busted at the Dinner Table, Nov 2015, disponibil la <https://www.occrp.org/en/daily/4569-russia-billion-dollar-laundromat-chief-busted-at-the-dinner-table>

¹⁰ OCCRP, The Russian Banks and Putin's Cousin, Aug 2014, disponibil la <https://www.reportingproject.net/therussianlaundromat/the-russian-banks-and-putins-cousin.php>

¹¹ The Guardian, Russian millions laundered via UK firms, leaked report says, Feb 2018, disponibil la <https://www.theguardian.com/world/2018/feb/26/russian-millions-laundered-via-uk-firms-leaked-report-says>

¹² Răspunsul BNM, a se vedea Anexa 2

¹³ Anuarul statistic „Conturile internaționale ale Republicii Moldova” pentru 2016, pag. 77, disponibil la http://www.bnm.md/files/Anuar_2016_rom.pdf și anuarul pentru 2014, pag. 59, disponibil la http://bnm.md/files/Anuar_CI_2014_contacte%20noi.pdf

străine directe a crescut cu 730 milioane dolari până la un sold total de 3,6 miliarde de dolari, din care ponderea țărilor CSI constituie doar 11,2%.

Ulterior, **pe parcursul anilor 2010-2014, intrările totale din țările CSI în Moldova legate de activități suspecte au constituit 71 miliarde de dolari, ceea ce reprezintă mai mult de 10 ori decât PIB-ul Moldovei pentru anul 2014.** Ulterior, după încheierea schemei "Laundromat rusesc" în 2014, intrările financiare anuale din țările CSI au scăzut semnificativ în 2015, de la 21 miliarde la 3,2 miliarde de dolari. Pentru a clarifica situația, am depus o solicitare de informații către autoritățile moldovene¹⁴. În răspunsul oferit de BNM, autoritatea de supraveghere explică faptul că tranzacțiile suspecte se referă la operațiuni interbancare cu depozite, împrumuturi și tranzacții cu instrumente financiare derivate¹⁵. Pe de altă parte, Serviciul pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (SPCSB) consideră respectivele **tranzacții suspecte ca fiind parte din schema "Laundromatul rusesc"** realizat prin intermediul Moldindconbank¹⁶. SPCSB a amendat banca cu 4,3 milioane de lei (echivalentul a 250.000 de dolari) pentru neprezentarea rapoartelor de activitate suspectă (RAS). Este necesar de menționat faptul că autoritatea de reglementare financiară din New York, DFS, efectuează o anchetă privind spălarea banilor la nivel mondial și a cerut recent celor două bănci nordice (Nordea Bank Abp și SEB AB) să furnizeze informații detaliate despre tranzacțiile efectuate cu Moldindconbank¹⁷.

3. Rolul autorităților de supraveghere din Moldova

Atunci când o instanță examinează o cerere de rambursare a datoriei, în baza unei bilet la ordin în valoare de 700 milioane USD (aproximativ 10% din PIB-ul Moldovei în 2014), care a fost avizat de un cetățean moldovean, ar trebui să trezească suspiciuni. Dar când astfel de cazuri se întâmplă în continuu pe o perioadă de 5 ani, este imposibil să le considerăm o simplă coincidență. Este mai degrabă un schemă organizată de legalizare a mijloacelor financiare ilicite, provenite din Rusia.

3.1. Banca Națională a Moldovei

Activitatea de supraveghere a sectorului bancar din Moldova este condusă de BNM. Potrivit legislației Republicii Moldova, BNM dispune de următoarele instrumente ale CSB¹⁸:

- blocarea tranzacțiilor suspecte legate de operațiuni fără scopuri economice și transferarea fondurilor către firme offshore;
- Să impună o administrare specială unei bănci prost guvernate;

¹⁴ Solicitare de informație, a se vedea anexa 1

¹⁵ Idem 12

¹⁶ Răspunsul SPCSB, a se vedea anexa 3

¹⁷ Bloomberg, New York Presses Nordea, SEB for Danske Bank Transactions, Mar 2019, disponibil la <https://www.bloomberg.com/news/articles/2019-03-28/danske-scandal-widens-as-new-york-is-said-to-press-nordea-seb>

¹⁸ Art. 75 a Legii privind BNM nr. 548-XIII din 21.07.1995, disponibil la <http://bnm.md/ro/content/lege-cu-privire-la-banca-nationala-moldovei-nr-548-xiii-din-21071995>

- Să refuze aprobarea numirii administratorilor băncii, dacă sunt nominalizați de acționari suspecti;
- să blocheze cotele deținute de acționarii suspecti dacă au fost dobândite printr-o acțiune concertată;
- Revocarea licenței unei bănci.

Având în vedere valoarea imensă a tranzacțiilor suspecte, BNM ar fi trebuit să efectueze un control ad-hoc al Moldindconbank pentru a verifica temeiul juridic al transferurilor suspecte. Cu toate acestea, problema este că banca nu a putut refuza executarea plății în baza unei ordonanțe judecătorești.

3.2. SPCSB - autoritatea de supraveghere a CSB

Autoritatea de supraveghere a CSB din țară este SPCSB. Conform prevederilor legale, băncile sunt obligate să transmită către SPCSB rapoartele despre tranzacțiile suspecte în termen de 24 de ore de la primirea documentelor de plată. Băncile sunt obligate să indice în formulare data și ora tranzacției, numele și titlul persoanei care a efectuat tranzacția, precum și motivele suspiciunii¹⁹. Fostul guvernator al BNM, Dorin Drăguțanu, a declarat că în perioada 2010-2014 Moldindconbank a raportat toate tranzacțiile către SPCSB²⁰. Respectiv, autoritatea de supraveghere a CSB ar fi cunoscut încă de la început activitățile de spălare a banilor în desfășurare. La rândul său, SPCSB ar fi putut bloca orice tranzacție suspectă²¹ și ar fi putut notifica Procuratura cu privire la suspiciunile rezonabile privind spălarea banilor²².

3.3. Consiliul Superior al Magistraturii

Supravegherea sistemului judiciar este înfăptuită de Consiliul Superior al Magistraturii (CSM). La cererea CSM, Inspecția Judiciară investighează activitatea judecătorilor pasibili de urmărirea penală²³. Corespunzător legii, Procurorul General solicită permisiunea CSM pentru a iniția procedura penală a judecătorilor²⁴. Deși Laundromatul a început în 2010, Inspecția Judiciară a transmis către CSM raportul privind ordonanțele judecătorești suspecte abia în aprilie 2014²⁵. Însă urmărirea penală a judecătorilor complici a început mult mai târziu. Procurorul General a înaintat cererea de urmărire penală către CSM în septembrie 2016, adică doi ani mai târziu după lichidarea schemei²⁶.

¹⁹ Art. 8 p. (1) Legii pentru prevenirea și combaterea spălării banilor (CSB) nr. 190 from 26.07.2007 [a fost în vigoare în perioada 2007-2017], disponibil la <http://lex.justice.md/md/325094/>

²⁰ Adevarul.ro, BNM: "Banca implicată în „mega spălarea” de bani din Rusia a raportat în permanență toate tranzacțiile la CNA”, Apr 2014, disponibil la <https://bit.ly/2ZumA73>

²¹ Art. 14 p. (1) din Legea CSB [Idem 19]

²² Art 13¹ lit b) din Legea CSB [Idem 19]

²³ Art 7¹ p. (6) lit c) din Legea privind Consiliul Suprem al Magistraturii nr. 947 din 19.07.1996, disponibil la <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&id=313302>

²⁴ Art. 23 din Legea privind CSM [Idem 23]

²⁵ Ziarul de Gardă, "15 judecători reținuți după doi ani și jumătate de tăcere", Sept 2016, disponibil la <https://www.zdg.md/editia-print/social/15-judecatori-retinuti-dupa-doi-ani-si-jumatate-de-tacere>

²⁶ Hotărârea CSM nr. 608/25 din 20 Sept 2016, disponibilă la <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2016/25/608-25.pdf>

3.4. Autoritățile moldovenești nu au acționat

Schema de spulare a fost construită foarte ingenios, deoarece toate părțile implicate în cererile de rambursare a datoriilor nu o contestau. Cu toate acestea, atunci când un cetățean al Republicii Moldova garantează o datorie în valoare de sute de milioane de dolari, acest fapt ar fi trebuit să ridice îngrijorarea cu privire la motivele acestui tip de activitate economică. Având în vedere faptul că procesul de spulare a banilor s-a bazat pe ordonanțe judecătorești, problema ține de responsabilitatea Procuraturii Generale și a CSM. Procurorul General trebuia să depună la CSM solicitarea privind urmărirea penală a judecătorilor care au emis ordonanțele judecătorești. În mod corespunzător, Inspekția Judiciară a CSM trebuia să efectueze controlul judecătorilor și să colecteze dovezile privind ordonanțele judecătorești emise. De asemenea trebuie menționat faptul că în anii 2011-2012 instrumentul ordonanțelor judecătorești bazate pe datorii false a fost folosit în atacurile raider [preluarea ostilă] împotriva acționarilor Moldova-Agroindbank, Victoriabank, precum și a altor bănci și societăți de asigurări din Moldova²⁷.

Deja în februarie 2012 au început să apară primele articole de investigație despre ordonanțele judecătorești privind recuperarea suspectă a datoriilor²⁸. La scurt timp, procurorul-șef din Procuratura Anticorupție Viorel Radețchi a declarat că a fost inițiată urmărirea penală în baza ordonanței Procurorului General²⁹.

Primul document public emis de o autoritate moldovenească privind fluxurile financiare suspecte datează din iulie 2012, când a avut loc reuniunea Consiliului Suprem de Securitate (CSS). Procesul-verbal al ședinței a fost desecretizat în septembrie 2015 de fostul președinte Nicolae Timofti³⁰. La întâlnire au participat toate instituțiile de supraveghere și urmărirea penală, inclusiv guvernatorul BNM, Procurorul General, șeful Centrului Național Anticorupție (CNA) și adjunctul șefului Serviciului de Informații și Securitate (SIS). CSS a recomandat Procuraturii și CNA să investigheze operativ informațiile furnizate de BNM cu privire la activitatea suspectă a spălării banilor³¹. Ca urmare, în decembrie 2012, CSM a emis o hotărâre privitor la o ordonanță judecătorească suspectă privind o datorie de 30 de milioane de dolari³², după ce informațiile

²⁷ Ziarul de Garda, "Moldova-Raider SRL", Sept 2011, disponibil la <https://www.zdg.md/editia-print/investigatii/moldova-raider-srl>; Ziarul de Garda, "Cei 12 judecători raider", Ian. 2012, disponibil la <https://www.zdg.md/editia-print/investigatii/cei-12-judecatori-raider>

²⁸ Adevarul.ro, "O moldoveancă și-a luat pe cap o datorie de 300 de milioane USD", Feb 2012, disponibil la https://adevarul.ro/moldova/actualitate/o-moldoveanca-si-a-luat-cap-datorie-300-milioane-usd-1_50ae60e97c42d5a6639c328d/index.html

²⁹ Adevarul.ro, "Trei miliardari ruși și una dintre cele mai mari companii din Rusia, ținta șmecherilor în Moldova", Feb 2012, disponibil la https://adevarul.ro/moldova/economie/trei-miliardari-rusi-cele-mai-mari-companii-rusia-tinta-smecherilor-moldova-1_50ae7b3d7c42d5a6639d1ccf/index.html

³⁰ Agora.md, DOC. Timofti a desecretizat mai multe documente, Sept 2015, disponibil la <http://agora.md/stiri/12391/doc-timofti-a-desecretizat-mai-multe-documente>

³¹ Decizia nr. 05/1-03-03 din 29 Iunie 2012 a Consiliului Suprem de Securitate, disponibilă la <https://docs.google.com/viewerng/viewer?url=http://st.interakt.md/storage/documents/2015/09/image-40986.pdf>

³² Hotărârea nr. 812/38 din 18 Dec 2012 a Consiliului Suprem al Magistraturii, disponibilă la <https://csm.md/files/Hotaririle/2012/38/812-38.pdf>

relevante au fost furnizate de Serviciul de Informații și Securitate către Inspekția Judiciară. CSM a menționat că judecătorul a emis ordonanța judecătorească cu mai multe încălcări, inclusiv acceptarea copiilor neautentificate ale documentelor prezentate instanței. CSM a sesizat Procuratura Generală cu privire la această chestiune, însă Procuratura nu a depus la CSM careva cereri de urmărire penală a judecătorilor.

Cel puțin începând cu februarie 2012, procurorii au fost conștienți de ordonanțele judecătorești suspecte vizând legalizarea datoriilor false de milioane. Până în iulie 2012 toate instituțiile responsabile de stat au fost informate despre fluxurile financiare suspecte și au recomandat Procuraturii să investigheze problema. Cu toate acestea, CSM a efectuat o examinare amănunțită a ordonanțelor judecătorești abia în mai 2014 și a menționat despre faptul că Procuratura a inițiat o anchetă penală în această privință³³. Aceasta s-a întâmplat numai după publicarea primului articol de investigație care descrie proporțiile schemei de spălare a banilor³⁴. Chiar și după aceea nu au fost luate măsuri privind judecătorii și executorii judiciari implicați în spălarea banilor. După cum s-a menționat mai sus în punctul 3.3, ancheta penală referitoare la judecătorii complici a fost depusă la CSM doar 2 ani mai târziu. Procurorii au trimis cauzele în instanța de judecată în februarie 2017³⁵, însă examinarea dosarelor este amânată mai mult de 2 ani³⁶. De exemplu, o cerere poate fi examinată de judecătoria de corcumscripție, de Curtea de Apel și de Curtea Supremă în mai puțin de 3 săptămâni când se referă la interesul liderului Partidului Democrat, Vladimir Plahotniuc, un oligarh moldovenesc și politician controversat. Atunci când au fost organizate proteste în preajma apartamentului său pe strada Bulgara 41 din Chișinău în vara anului 2015, cererea a fost înaintată în judecătoria locală pe 27 iulie, iar cauza a ajuns foarte operativ la Curtea Supremă, care a emis o încheiere deja pe 12 august 2015³⁷.

4. Rolul elitelor politice din Moldova

Dovezile arată că toate instituțiile responsabile de stat au fost la curent cu schema de spălare a banilor, dar nu au luat măsuri pentru a o preveni. Nici una dintre persoanele responsabile nu s-a adresat presei și nu a alertat opinia publică pentru a opri fraudă. Mai mult, autoritățile pretind că au fost spălate 20 de miliarde de dolari, ascunzând faptul că suma reală a fraudei este de 70 de miliarde de dolari, după cum ne demonstrează documentele. Reacțiile autorităților publice au apărut abia în 2014, după ce primele informații despre schemă au început să apară

³³ Hotărârea nr. 470/16 din 27 Mai 2014 a CSM, disponibilă la

<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2014/16/470-16.pdf>

³⁴ Kommersant.ru, "Отток капитала затопил Молдавию. Ее судебная система отмыла \$18,5 млрд", Aprilie 2014, disponibil la <https://www.kommersant.ru/doc/2459951>

³⁵ Ziarul de Garda, "14 magistrați, acuzați de implicare în spălare de bani, trimiși în judecată", Feb 2017, disponibil la <https://www.zdg.md/stiri/stiri-justitie/14-magistrati-acuzati-de-implicare-in-spalare-de-bani-trimisi-in-judecata>

³⁶ Ziarul de Garda, "Dosarele judecătorilor reținuți pentru implicare în spălarea a 20 de miliarde de USD – fără sentință", Iulie 2018, disponibil la <https://www.zdg.md/editia-print/justitie/dosarele-judecatorilor-retinuti-pentru-implicare-in-spalarea-a-20-de-miliarde-de-usd-fara-sentina>

³⁷ Încheierea Curții Supreme de Justiție din 12 Aug 2015, disponibilă la http://jurisprudenta.csj.md/search_col_civil.php?id=21369

în presă. În perioada 2010-2014 niciuna dintre instituțiile responsabile de stat nu a menționat nimic în rapoartele lor anuale despre fluxurile bănești suspecte provenite din Rusia. O scurtă informație cu privire la schema imensă de spălare a banilor apare doară în raportul anual al SPCSB din 2014³⁸. **Această activitate bine coordonată nu ar fi putut avea loc fără protecția politică din partea partidelor de guvernământ.**

4.1. Influența politică asupra autorităților de supraveghere și de urmărire penală

Așa-numita "coalitie pro-europeană" care a guvernat țara între anii 2010-2014, a semnat un acord de coalitie în decembrie 2010³⁹. Conform anexei secrete la acord, membrii coaliției au împărțit controlul asupra instituțiilor de supraveghere și de urmărire penală care ar trebui să fie independente. Astfel, Partidul Democrat (PDM) controlat de Vladimir Plahotniuc a obținut controlul asupra Centrului Național Anticorupție și a Procuraturii Generale⁴⁰.

Alte dovezi arată că BNM a fost de asemenea sub controlul Partidului Democrat. Dorin Drăguțanu, fostul guvernator al BNM, a deținut mai multe funcții de conducere în cadrul companiei de audit PwC Moldova, inclusiv funcția de manager de țară pentru Moldova în perioada 2003-2005. În subordinea sa a fost Andrian Candu, deputat al Partidului Democrat și fostul președinte al Parlamentului. Candu este de asemenea finul de cununie al lui Vladimir Plahotniuc. Înainte de demisia din septembrie 2015, în ajunul sosirii misiunii FMI în Moldova, Drăguțanu a avut o întâlnire secretă cu dl Candu⁴¹. În plus, Otilia Drăguțanu, soția fostului guvernator al BNM, a devenit recent deputat din partea Partidului Democrat în urma alegerilor parlamentare din 2019⁴².

4.2. Modificări legislative care au facilitat spălarea banilor

Controlul politic asupra organelor de supraveghere nu a fost singura implicație a elitelor politice din Moldova de a proteja schema de spălare a banilor. În perioada 2010-2011, Parlamentul și Curtea Constituțională au aprobat mai multe acte privind modificarea cadrului legal, pentru a facilita schemele de spălare a banilor.

4.2.1. Modificările legislative aprobate de Parlament

În martie 2010 a fost prezentat Parlamentului un proiect de lege privind anularea taxei de stat de 3% pentru examinarea cererilor de recuperare a creanțelor⁴³. Proiectul a fost aprobat în mai

³⁸ Raportul anual al SPCSB pentru 2014, pag. 26, disponibil la

http://spcsb.cna.md/sites/default/files/documents/files/AR_2014_eng.pdf

³⁹ Acordul de coalitie din 30 Dec 2010 al Alianței pentru Integrare Europeană, disponibil la <http://www.e-democracy.md/files/parties/acord-constituire-aie-2010.pdf>

⁴⁰ Publika.md, "EXCLUSIV! Vedeti AICI Anexele secrete ale Acordului de constituire a AIE", Nov 2011, disponibil la https://www.publika.md/exclusiv-vedeti-aici-anexele-secrete-ale-acordului-de-constituire-a-aie_572041.html

⁴¹ Ziarul de Garda, "Inainte de demisie, la Nobil, Dragutanu s-a intalnit in secret cu Andrian Candu", Sept 2015, disponibil la <https://www.zdg.md/stiri/stiri-politice/inainte-de-demisie-la-nobil-dragutanu-s-a-intalnit-in-secret-cu-andrian-candu>

⁴² Otilia Drăguțanu, deputat al PDM, disponibil la <http://www.pdm.md/ro/pdm-in-parlament/fx/dragutanu-otilia>

⁴³ Proiect de lege nr. 675 din 12 Mar 2010 privind modificarea Legii cu privire la taxa de stat, disponibil la <http://old.parlament.md/lawprocess/laws/05.2010/Nr.90.20.05.10/>

2010⁴⁴. Acest amendament nu este unul ocazional. Potrivit experților în politici de prevenire a spălării banilor, organizatorii unor astfel de operațiuni percep un comision de 3-4% pentru legalizarea și transferul "banilor murdari"⁴⁵. Autorul legii a fost Alexandru Tănase, fost deputat și fost ministru al justiției.

În iunie 2010 deputatul PD, Valeriu Guma, a înaintat un proiect de lege pentru modificarea Legii privind prevenirea și combaterea spălării banilor (CSB). Aprobarea proiectului de lege respectiv a oferit instanțelor posibilitatea de a suspenda deciziile SPCSB privind blocarea tranzacțiilor suspecte⁴⁶. Proiectul de lege a fost aprobat de Parlament în aprilie 2011. Mai târziu, în iulie 2014, această modificare a fost anulată printr-un alt amendament. În nota informativă la amendamentul din 2014 se menționează că **modificările aprobate de Parlament în 2011 au permis desfășurarea unor operațiuni de spălare de bani la scară largă, cu implicarea agenților economici ruși și a firmelor off-shore**⁴⁷.

4.2.2. Modificări legislative aprobate de Curtea Constituțională

În iunie 2010 la Curtea Constituțională a fost depusă o sesizare de către deputatul Valentin Chepteni, colegul lui Veaceslav Platon din cadrul fracțiunii parlamentare a partidului AMN. Sesizarea se referea la anularea mai multor prevederi ale Legii Centrului Național Anticorupție⁴⁸. Curtea Constituțională a aprobat sesizarea în noiembrie 2010 și a anulat dreptul SPCSB de a suspenda tranzacțiile suspecte⁴⁹, deși judecătorii Victor Pușcaș și Elena Safaleru au dat o opinie separată cu privire la decizia Curții.

Curtea Constituțională a modificat legislația pentru a permite devalizarea sistemului bancar, supranumită „furtul miliardului”. În iunie 2013 Serghei Sirbu, deputat al Partidului Democrat, a depus o sesizare la Curtea Constituțională prin care a solicitat anularea mai multor prevederi ale Legii BNM și ale Legii privind contenciosul administrativ⁵⁰. Curtea condusă de Alexandru Tanase a emis o hotărâre pozitivă în octombrie 2013⁵¹. Acest lucru a permis unor persoane din anturajul lui Ilan Shor să suspende actele BNM folosind deciziile instanțelor judecătorești din

⁴⁴ Legea nr. 90 din 20 May 2010 privind taxa de stat, *disponibilă la* <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=334848>

⁴⁵ OCCRP, "The Laundry Cycle, From Start To Finish", Aug 2014, *disponibil la* <https://www.reportingproject.net/therussianlaundromat/the-laundry-cycle-from-start-to-finish.php>

⁴⁶ Proiect de lege nr. 1672 din 02 Iunie 2010, *disponibil la* <http://parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/535/language/ro-RO/Default.aspx>

⁴⁷ Nota informativă la proiectul de lege nr. 179 din 21 Iulie 2014, *disponibilă la* <http://parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/2412/language/en-US/Default.aspx>

⁴⁸ Sesizare către Curtea Constituțională nr. 15a din 18 Iunie 2010, *disponibilă la* <http://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=sesizari&docid=160&l=ro>

⁴⁹ Hotărârea Curții Constituționale nr. 27 din 25 Nov 2010, *disponibilă la* http://www.constcourt.md/public/ccdoc/hotariri/ro_2010_h_27.pdf

⁵⁰ Sesizare către Curtea Constituțională nr. 26a din 06 Iunie 2013, *disponibilă la* <http://www.constcourt.md/ccdocview.php?l=ro&tip=sesizari&docid=223>

⁵¹ Hotărârea Curții Constituționale nr. 31 din 01 Oct 2013, *disponibilă la* <http://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=463&l=ro>

Moldova. Scopul infractorilor a fost de a suspenda regulamentul BNM cu privire la expunerile mari, pentru a extrage o sumă semnificativă de bani de la cele trei bănci devalizate.

4.3. Persoanele responsabile promovate de Partidul Democrat

Până în prezent nici o persoană nu a fost condamnată pe cazul de spălare a banilor. Mai mult ca atât, au fost promovați doi foști membri ai CSM. **Corneliu Gurin**⁵², fostul Procuror General și membru din oficiu al CSM în perioada 2013-2016, împreună cu **Mihai Poalelungi**⁵³, fostul președinte al Curții Supreme de Justiție și membru din oficiu al CSM în perioada 2012-2018, au fost numiți în calitate de judecători la Curtea Constituțională în decembrie 2018 de către majoritatea parlamentară controlată de Partidul Democrat. În iunie 2019, Curtea Constituțională a emis mai multe hotărâri privind dizolvarea Parlamentului ales în mod legal, privind suspendarea Președintelui Republicii și înlocuirea sa cu fostul premier Pavel Filip, reprezentantul Partidului Democrat⁵⁴.

Alexandru Tănase, autorul proiectului de lege privind eliminarea taxei de 3% pentru examinarea creanțelor, a fost ulterior numit la Curtea Constituțională și a activat până în 2017⁵⁵. Apoi a fost numit în calitate de reprezentant al Republicii Moldova în Comisia de la Veneția din cadrul Consiliului Europei.⁵⁶

5. Anexa

Anexa 1: Solicitare către BNM și SPCSB

Anexa 2: Răspunsul BNM

Anexa 3: Răspunsul SPCSB

⁵² Corneliu Gurin, judecător la Curtea Constituțională, *disponibil la* <http://constcourt.md/pageview.php?l=en&id=1368&idc=18&t=/Composition-and-organization/Constitutional-judges/Corneliu-GURIN/>

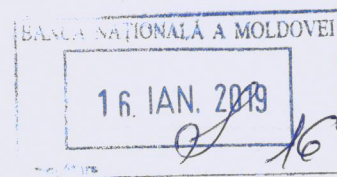
⁵³ Mihai Poalelungi, judecător la Curtea Constituțională, *disponibil la* <http://constcourt.md/pageview.php?l=en&id=1167&idc=18&t=/Composition-and-organization/Constitutional-judges/Mihai-POALELUNGI/>

⁵⁴ International Commission of Jurists concerned at constitutional crisis in Moldova, June 2019, *disponibil la* <https://www.icj.org/moldova-icj-concerned-at-constitutional-crisis-in-moldova/?fbclid=IwAR1ffPfHmG14t4g9ZE2uvffSHe87U34MbGLJhdove6at9dINZueGEYkfjVY>

⁵⁵ IPN, Alexandru Tanase appointed judge at Constitutional Court, Apr 2011, *disponibil la* <http://www.ipn.md/en/politica/37773>

⁵⁶ Alexandru Tanase, membru al Comisiei de la Veneția, *disponibil la* https://www.venice.coe.int/webforms/pages/?p=cv_2609

Anexa 1

Către: Banca Națională a Moldovei

Serviciul pentru Prevenirea și Combaterea Spălării
Banilor al Centrului Național Anticorupție

Copie: **Dlui Matthias KLOTH,**
Secretar Executiv al Comitetului MONEYVAL

Dlui Petras AUȘTREVICIUS,
Raportorul Parlamentului European pentru Moldova

Misiunii FMI în Republica Moldova

Oficiului Băncii Mondiale în Republica Moldova

16. ianuarie 2019

Ref: cash inflows CSI

Stimați domni,

Potrivit anuarului statistic al BNM privind „Conturile internaționale ale Republicii Moldova”, intrările de fluxuri financiare din statele CSI în sistemul bancar național depășesc semnificativ activitățile economice în raport cu regiunea respectivă, cum ar fi comerțul exterior, remitențele personale din țările CSI, investițiile străine directe și împrumuturile. Analiza comparativă a acestor indicatori pentru perioada 2010-2015 este prezentată în tabelul de mai jos:

Tabelul 1: Analiza comparativă a fluxurilor financiare și activităților economice cu țările CSI, milioane USD

Indicator	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Total intrări de fluxuri financiare din CSI în sistemul bancar național¹	6 485,9	7 954,5	13 655,3	32 050,7	21 030,4	3 217,1
Total intrări de fluxuri financiare din activitățile economice ordinare, inclusiv:	1457,6	2 014,1	2 190,3	2 318,6	2 002,5	1 218,2
Export în țările CSI *	624,0	919,3	928,1	923,2	735,7	492,3
Remiteri personale din țările CSI	833,6**	1 094,8	1 262,2	1 395,4	1 266,8	725,9
Diferența: intrări de fluxuri financiare din activități incerte (suspecte)	5 028,3	5 940,5	11 465,1	29 732,1	19 027,9	1 998,9

* volumul exporturilor în țările CSI diferă de fluxurile financiare provenite din această activitate (relațiile comerciale presupun termeni de plată, existența arieratelor), însă în lipsa cărorva date statistice în acest sens vom utiliza volumul exporturilor ca valoare de referință.

** Volumul remitențelor pentru anul 2010 a constituit 1244,14 mln USD, din care estimativ 67% reprezintă remitențele transferate din CSI.

¹ Sursa: Anuarul statistic al BNM privind „Conturile internaționale ale Republicii Moldova” pentru anul 2016, pag. 77.
Link: http://www.bnm.md/files/Anuar_2016_rom.pdf

Constatăm că anual se înregistrează o diferență considerabilă între mijloacele financiare transferate din CSI în Republica Moldova și activitățile economice tradiționale cu statele CSI. Valoarea împrumuturilor și investițiilor străine directe din CSI nu schimbă radical imaginea de ansamblu, fiindcă acestea sunt net inferioare comerțului exterior sau remitențelor personale.

Astfel, pentru perioada 2010-2014 intrările de mijloace financiare din activități incerte (suspecte) a constituit peste 71 miliarde USD. Având în vedere faptul că aceste mijloace financiare au fost transferate din CSI în sistemul bancar din Republica Moldova fără vreun motiv argumentat economic, aceste tranzacții pot fi clasificate ca suspecte.

În acest context solicităm prezentarea următoarelor informații:

1. În ce mod au fost analizate tranzacțiile respective prin prisma legii privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului?
2. Din care motiv în anul 2015 se înregistrează o scădere considerabilă a transferurilor din CSI, de la 21,0 miliarde USD până la 3,2 miliarde USD?
3. Care este valoarea totală a tranzacțiilor suspecte depistate și din care țări provin aceste tranzacții?
4. Ce sancțiuni au fost aplicate de către Banca Națională asupra instituțiilor financiare și administratorilor acestora în legătură cu efectuarea tranzacțiilor suspecte respective?
5. Care este volumul transferurilor efectuate din Federația Rusă și Azerbaijan în Republica Moldova prin intermediul sistemului bancar în perioada 2010-2014?

Anexe:

- i) Fluxurile financiare internaționale prin sistemul bancar național, reflectate în raportul BNM privind „Conturile internaționale ale Republicii Moldova” pentru anul 2014, pag. 59;
- ii) Fluxurile financiare internaționale prin sistemul bancar național, reflectate în raportul BNM privind „Conturile internaționale ale Republicii Moldova” pentru anul 2016, pag. 77.

Cu respect,

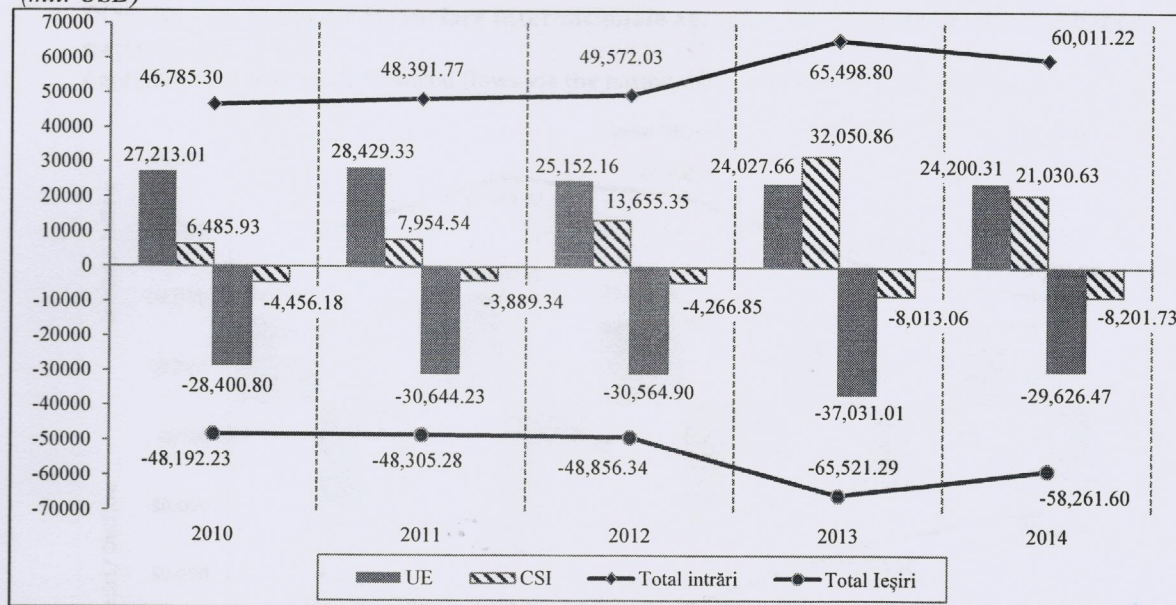
Sergiu Tofilat
președinte al Comunității „Watchdog.MD”

Veaceslav Negruța
expert economic Transparency International Moldova

V. STATISTICA OPERAȚIUNILOR BANCARE INTERNAȚIONALE

Pe parcursul anului 2014, sistemul bancar național a înregistrat intrări de fluxuri financiare în valoare de 60,011.22 mil. USD și ieșiri – de 58,261.60 mil. USD, încasările depășind plățile cu 1,749.62 mil. USD. Astfel, de menționat o descreștere de 8.4 la sută la intrări și de 11.1 la sută la ieșiri (diagrama 28).

Diagrama 28. Fluxurile financiare internaționale agregate înregistrate în sistemul bancar național (mil. USD)

Volumul operațiunilor de încasări și plăți cu statele *Uniunii Europene*, comparativ cu anul 2013, a crescut nesemnificativ la intrări cu 0.7 la sută, la ieșiri însă s-a diminuat cu 20.0 la sută. Ponderea acestora a constituit 40.3 la sută din totalul intrărilor și 50.9 la sută din totalul ieșirilor.

Fluxurile bancare cu *CSI* s-au diminuat, comparativ cu anul precedent, cu 34.4 la sută la intrări și s-au majorat cu 2.4 la sută la ieșiri, înregistrând o pondere de 35.0 la sută din totalul intrărilor și de 14.1 la sută din totalul ieșirilor.

Volumul operațiunilor de încasări și plăți aferente *comerțului exterior cu bunuri*, comparativ cu anul 2013, s-a majorat la export cu 0.6 la sută și s-a diminuat la import cu 7.7 la sută, constituind, respectiv, 2,010.50 mil. USD și 4,564.64 mil. USD. Ponderea acestor operațiuni în fluxurile totale a constituit 3.4 la sută la intrări și 7.8 la sută la ieșiri. Gradul de acoperire a plăților pentru importuri de bunuri prin încasările din exporturi de bunuri a constituit 44.0 la sută, majorându-se față de 2013 cu 3.6 puncte procentuale (p.p.).

Operațiunile bancare internaționale aferente *serviciilor* s-au majorat față de anul precedent cu 1.8 la sută la încasări (până la 864.72 mil. USD) și cu 2.6 la sută la plăți (înregistrând 729.77 mil. USD). Gradul de acoperire a plăților prin încasări la servicii a fost de 118.5 la sută. Cea mai însemnată pondere în operațiunile pentru servicii le-a revenit celor pentru transport, care au deținut 38.5 la sută din încasări și 39.6 la sută din plăți. De asemenea, încasări și plăți importante au fost înregistrate la următoarele tipuri de servicii: călătorii - 21.2 și 25.2 la sută, comunicații - 10.7 și 4.5 la sută, construcții - 6.5 și 6.2 la sută, servicii informatice - 6.8 și 5.0 la sută, guvernamentale - 2.9 și 3.3 la sută, servicii de publicitate și de marketing - 2.9 și 0.9 la sută, de asigurare - 0.6 și 2.6 la sută din totalul serviciilor, respectiv încasări și plăți.

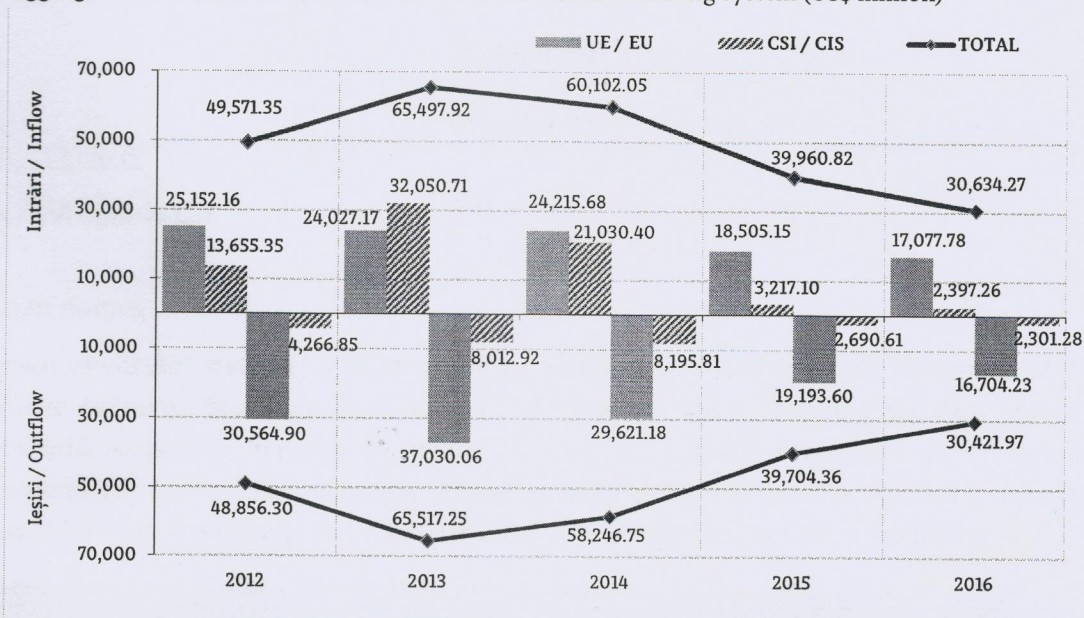
Volumul granturilor și al *asistenței tehnice* din exterior s-a majorat față de anul 2013 cu 36.9 la sută și a constituit 309.39 mil. USD.

V. STATISTICA OPERAȚIUNILOR BANCARE INTERNAȚIONALE

Pe parcursul anului 2016, sistemul bancar național a înregistrat intrări de fluxuri financiare în valoare de 30,634.27 mil. USD și ieșiri – de 30,421.97 mil. USD, plățile depășind încasările cu 212.29 mil. USD. Astfel, comparativ cu anul 2015 este înregistrată o descreștere cu 23.3 la sută la intrări și cu 23.4 la sută la ieșiri (diagrama 28).

Diagrama 28. Fluxurile financiare internaționale agregate înregistrate în sistemul bancar național (mil. USD)

Aggregated international financial flows via the national banking system (US\$ million)

Volumul operațiunilor de încasări și plăți cu statele *Uniunii Europene*, comparativ cu anul 2015, s-a diminuat atât la intrări, cât și la ieșiri, respectiv cu 7.7 la sută și 13.0 la sută. Ponderea acestora a constituit 55.7 la sută din totalul intrărilor și 54.9 la sută din totalul ieșirilor.

Fluxurile bancare cu *CSI* s-au diminuat comparativ cu anul precedent: cu 25.5 la sută la intrări și 14.5 la sută la ieșiri, înregistrând o pondere de 7.8 la sută din totalul intrărilor și de 7.6 la sută din totalul ieșirilor.

Volumul operațiunilor de încasări și plăți aferente *comerțului exterior cu bunuri*, comparativ cu anul 2015, s-a majorat la export cu 9.3 la sută și la import s-a diminuat cu 0.3 la sută, constituind, respectiv, 1,684.16 mil. USD și 3,411.78 mil. USD. Ponderea acestor operațiuni în fluxurile totale a constituit 5.5 la sută la intrări și 11.2 la sută la ieșiri. Gradul de acoperire a plăților pentru importuri de bunuri prin încasările din exporturi de bunuri a constituit 49.4 la sută, majorându-se față de 2015 cu 4.4 puncte procentuale.

Volumul operațiunilor bancare internaționale aferente *serviciilor* s-a majorat, față de anul precedent, cu 7.9 la sută la încasări (până la 798.93 mil. USD) și cu 3.1 la sută la plăți (înregistrând 599.58 mil. USD). Gradul de acoperire a plăților prin încasări la servicii a fost de 133.2 la sută, majorându-se față de 2015 cu 5.9 puncte procentuale. Cea mai însemnată pondere în operațiunile pentru servicii le-a revenit celor pentru transport, care au deținut 38.4 la sută din încasări și 31.8 la sută din plăți. De asemenea, încasări și plăți importante au fost

Anexa 2

Banca Națională a Moldovei

Nr. 18-00012/229/478

"15" februarie 20 19

Dlui Sergiu Tofilat,
președinte al Comunității „Watchdog.MD”

Dlui Veaceslav Negruța,
expert economic al „Transparency International Moldova”
MD-2012, Chișinău, str. Sciusev 68, MD
AO Comunitatea „Watchdog.MD”

Stimați domni,

Cu referire la întrebările dumneavoastră, Banca Națională a Moldovei (BNM) vă comunică următoarele informații de care dispune:

1. În ce mod au fost analizate tranzacțiile respective prin prisma Legii privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului?

În perioada la care se face referință (2010-2015), BNM a dispus în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului de competența expres prevăzută în art. 10 din Legea nr. 190 din 26.07.2007 privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului. În particular, competența BNM în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, în fond, a constat în emiterea actelor normative, ghidurilor și recomandărilor pentru implementarea legii menționate, precum și în verificarea aplicării de către entitățile raportoare supravegheate a prevederilor legii și ale actelor normative respective, ale programelor proprii în domeniul respectiv.

Totodată, în temeiul legii menționate, obligațiile privind aplicarea unor măsuri specifice – identificarea, verificarea identității clienților, beneficiarului efectiv, adoptarea unor măsuri rezonabile pentru a înțelege structura proprietății și structura de control ale clientului, scopul și natura relației de afaceri, monitorizarea continuă a relației de afaceri, inclusiv examinarea tranzacțiilor, obținerea și evaluarea informației, raportarea către organul abilitat a informației cu privire la tranzacțiile suspecte, păstrarea datelor – au revenit băncilor și altor persoane juridice și fizice care, potrivit legii, erau „entități raportoare”.

În acest context, BNM vă informează că examinarea, analizarea prin prisma legii menționate a fiecărei tranzacții în parte efectuate prin intermediul entităților raportoare, calificarea

tranzacțiilor ca fiind suspecte, raportarea tranzacțiilor suspecte și a unor altor tranzacții, conform legii, nu țin de atribuțiile BNM. Examinarea și analiza de către BNM a unor tranzacții/operațiuni concrete efectuate prin intermediul sau de către entitățile raportoare poate avea loc cu ocazia efectuării unui control (complex sau tematic) la entitatea respectivă și doar în contextul verificării respectării de către entitate a prevederilor actelor normative respective, ale programelor proprii referitor la aplicarea măsurilor sus-menționate (identificarea clienților, verificarea identității lor, a beneficiarului efectiv, a scopului și naturii relației de afaceri, monitorizarea continuă a relației de afaceri, obținerea și evaluarea informației). Notăm că BNM examinează tranzacțiile pe un anumit eșantion selectat în conformitate inclusiv cu practicile internaționale în domeniu și procedurile interne, și nu toate tranzacțiile efectuate prin entitatea respectivă într-o anumită perioadă.

Sub aspectul exercitării atribuției BNM de supraveghere, unele activități sau tranzacții în bănci au fost verificate în cadrul controalelor efectuate de BNM. Informația mai amplă în acest sens este prezentată în continuare la pct. 3, 4.

Totodată, menționăm că datele privind fluxul de mijloace financiare în/din Republica Moldova referitoare la conturile internaționale ale Republicii Moldova se colectează și se procesează de către BNM în scopuri statistice, pentru exercitarea atribuțiilor BNM de întocmire a balanței de plăți și elaborare a statisticii cu privire la datoria externă a Republicii Moldova. Aceste fluxuri includ și transferurile de capital precum rulajele interbancare și, de regulă, sunt mai mari decât valoarea schimburilor comerciale și a remiterilor.

Datele menționate se publică în anuarul statistic al BNM și sunt elaborate cu respectarea Legii cu privire la statistica oficială, care stabilește scopul și regimul de utilizare a datelor statistice.

2. Din care motiv în anul 2015 se înregistrează o scădere considerabilă a transferurilor din CSI, de la 21,0 miliarde USD până la 3,2 miliarde USD?

În anul 2015, comparativ cu anul 2014, în sistemul bancar s-a înregistrat o scădere a fluxurilor financiare totale din țările CSI. Această scădere s-a produs pe fondul reducerii (cu peste 80 la sută) valorii tranzacțiilor financiare interbancare, operate de băncile licențiate în nume propriu (operațiuni de convertire, depozite interbancare inclusiv overnight, împrumuturi interbancare, derivate financiare, ș.a.), inclusiv ca urmare a măsurilor de supraveghere aplicate de BNM băncilor cărora ulterior le-au fost retrase licențele de desfășurare a activităților financiare.

3, 4. Care este valoarea totală a tranzacțiilor suspecte depistate și din care țări provin aceste tranzacții? Ce sancțiuni au fost aplicate de către Banca Națională asupra instituțiilor financiare și administratorilor acestora în legătură cu efectuarea tranzacțiilor suspecte respective?

În scopul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, în conformitate cu art.8 din Legea nr.190 din 26.07.2007, entitățile raportoare sunt obligate să informeze Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor despre orice activitate sau despre orice tranzacție suspectă de spălare a banilor și de finanțare a terorismului, aceste date fiind remise în adresa SPCSB.

Suplimentar celor expuse în răspunsul la prima întrebare, vă informăm că în perioada 2010-2015, BNM a efectuat controale pe teren și din oficiu la bănci, inclusiv în scopul verificării respectării legislației privind prevenirea și combaterea spălării banilor, ca parte componentă a legislației care constituie obiectul supravegherii.

Ca rezultat, în perioada respectivă, urmare încălcării legislației depistate în activitatea unor bănci, BNM a aplicat, în limita competenței sale, 37 de avertismente scrise, 18 amenzi, 4 retrageri de licență. Încălcările au vizat și fapte de nerespectare a prevederilor legislației privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (neaplicarea măsurilor suficiente de identificare și verificare a clienților, beneficiarilor efectivi ai tranzacțiilor sau fondurilor, lipsa informației necesare privind scopul și natura relației de afaceri, neraportarea unor tranzacții ce conțin indicii tranzacției suspecte etc). Urmare neregulilor depistate, BNM a informat organele de drept competente în legătură cu identificarea faptelor de încălcare a legislației sau a activităților/tranzacțiilor suspecte de spălare a banilor.

Informația și datele privind rezultatele măsurilor întreprinse de BNM în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului sunt dezvăluite și în rapoartele de specialitate ale autorităților naționale și organizațiilor internaționale (rapoartele anuale ale SPCSB, al 4-lea raport de evaluare „Moneyval” din 2012, Raportul de evaluare a stabilității sistemului financiar efectuat de Banca Mondială și Fondul Monetar Internațional) cu competențe în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului.¹

5. Care este volumul transferurilor efectuate din Federația Rusă și Azerbaidjan în Republica Moldova prin intermediul sistemului bancar în perioada 2010-2014?

BNM nu elaborează statistici pe țări ale tranzacțiilor bancare cu nerezidenții. Statistica operațiunilor bancare internaționale este una din sursele primare, care se colectează și se utilizează doar în scopul producerii statisticilor oficiale privind „Conturile internaționale ale Republicii Moldova”, inclusiv „Balanța de plăți a statului” și indicatorul „Transferurile de mijloace bănești din străinătate efectuate în favoarea persoanelor fizice prin intermediul băncilor”. O analiză succintă dedicată acestei surse importante este publicată trimestrial în cadrul „Comentariilor analitice la Conturile Internaționale ale Republicii Moldova” ([http://bnm.md/ro/search?partitions\[0\]=677&post_types\[677\]\[0\]=2237](http://bnm.md/ro/search?partitions[0]=677&post_types[677][0]=2237)) în spiritul transparenței și alinierii Codului de Bune Practici al Statisticilor Europene.

Totodată, în vederea oferirii unui răspuns detaliat la întrebarea dvs., au fost efectuate prelucrări suplimentare ale datelor statistice, prezentate în tabelul ce urmează:

Tabel. Volumul încasărilor totale de fluxuri financiare din Federația Rusă și Azerbaidjan în Republica Moldova, înregistrate prin sistemul bancar al Republicii Moldova în perioada 2010 – 2014 (mil. USD).

Țara	2010	2011	2012	2013	2014
Federația Rusă	5694,37	6520,66	12540,32	31347,51	20541,66
Azerbaidjan	6,55	5,35	7,75	6,92	12,97

În ultimii trei ani, Banca Națională a Moldovei a pornit un proces amplu de reforme soldate cu un cadru normativ nou, bazat pe principiile Basel III, un nou cadru de combatere a spălării

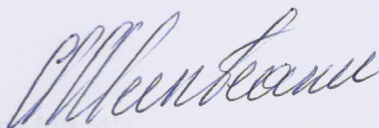
¹ <http://spcsb.md/ro/annual-reports>,
<https://www.coe.int/en/web/moneyval/jurisdictions/moldova>,
<https://www.imf.org/external/np/fsap/fsap.aspx?CountryName=Moldova,%20Republic%20of>

banilor, o supraveghere mult mai riguroasă a băncilor, a luat măsuri pentru transparentizarea acționariatului bancar și sporirea responsabilității personale a bancherilor etc. De asemenea, schimbarea calitativă a acționarilor unui șir de bănci exclude posibilitatea derulării schemelor de acest gen prin intermediul băncilor licențiate.

Agenda de reforme va continua în sistemul bancar, cu scopul de a asigura dezvoltarea acestuia, a implementa mecanisme noi de prevenire a crizelor și a pune în aplicare cele mai bune practici internaționale pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

Cu respect,

Vladimir MUNTEANU
Prim-viceguvernator

Ex.: I.Borș
Tel.: (+373) 22 822 331

Anexa 3

**SERVICIUL
PREVENIREA ȘI COMBATerea
SPĂLĂRII BANILOR**

MD2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 198. Tel: 022-257-206, Tel/fax: 022-257-317, www.spcsb.md, e-mail: spcsb@spcsb.md

Nr. 03/03-138 din 15 februarie 2019

**Domnului Sergiu Tofilat
Comunitatea „Watchdog.MD”**

**Domnului Veaceslav Negruța
Transparency International Moldova**

Serviciul a examinat solicitarea din 16 ianuarie 2019 cu privire la datele aferente intrărilor de fluxuri financiare din CSI în sistemul bancar național pentru perioada anilor 2010 – 2015 și în limitele competențelor deținute comunică că în conformitate cu prevederile Legii nr. 308 din 22.12.2017 „cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului”, Serviciul primește, înregistrează, analizează, prelucrează și transmite organelor competente informațiile privind activitățile și tranzacțiile suspecte de spălare a banilor, de infracțiuni asociate acestora și de finanțare a terorismului, prezentate de entitățile raportoare.

Astfel, din informațiile acumulate conform competențelor legale deținute, s-a concluzionat că pînă în anul 2014 o parte din fluxul financiar al mijloacelor bănești provenite din Federația Rusă a avut un caracter tranzitoriu, în acest context din informațiile preliminare deținute, diferența dintre valoarea fluxurilor financiare provenite din Federația Rusă pentru perioada anilor 2010 – 2014 în comparație cu perioada ulterioară este motivată de tranzitarea mijloacelor bănești prin schema de spălare de bani „Laundromat”.

Totodată, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor a aplicat amenzi instituției financiare BC MOLDINDCONBANK S.A. în sumă totală de 4 300 000 lei pe faptul comiterii contravenției prevăzute de art. 291⁵ din Codul Contravențional al Republicii Moldova „neraportarea tranzacțiilor suspecte”.

Tranzacțiile bancare neraportate de către BC MOLDINDCONBANK S.A. au făcut parte din activitățile financiare derulate prin intermediul conturilor corespondente ale băncilor din Federația Rusă deschise la BC MOLDINDCONBANK S.A. și investigate în cadrul cauzelor penale.

Cu respect,

director

Vasile ȘARCO